

UMOWA

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Czechosłowacką Republiką Socjalistyczną o stosunkach prawnych na polsko-czechosłowackiej granicy państwowej oraz o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych,

sporządzona w Pradze dnia 2 grudnia 1967 r.

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

RADA PAŃSTWA

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 2 grudnia 1967 roku sporządzona została w Pradze Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Czechosłowacką Republiką Socjalistyczną o stosunkach prawnych na polsko-czechosłowackiej granicy państwowej oraz o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych o następującym brzmieniu dosłownym:

UMOWA

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Czechosłowacką Republiką Socjalistyczną o stosunkach prawnych na polsko-czechosłowackiej granicy państwowej oraz o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych.

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Prezydent Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej, kierując się pragnieniem pogłębienia przyjacielskiej współpracy i wzajemnej pomocy przy oznaczaniu, utrzymywaniu i ochronie wspólnej granicy państwowej oraz uregulowania stosunków prawnych na granicy, postanowili zawrzeć niniejszą Umowę i w tym celu wyznaczili swych pełnomocników:

SMLOUVA

mezi Polskou lidovou republikou a Československou socialistickou republikou o právních vztazích na polsko-československých státních hranicích, o spolupráci a vzájemné pomoci v hraničních otázkách.

Státní rada Polské lidové republiky a prezident Československé socialistické republiky vedení snahou prohloubit přátelskou spolupráci a vzájemnou pomoc při vyznačování, udržování a ochraně společných státních hranic a upravit hraniční režim

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

— Generała dywizji Grzegorza Korczyńskiego,
Wiceministra Obrony Narodowej,

Prezydent Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej

— Pułkownika doktora Jindřicha Thona, Wiceministra Spraw Wewnętrznych,

którzy po wymianie pełnomocnictw, uznanych za dobre i sporządzone w należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

Rozdział I

Przebieg i oznaczenie granicy państwowej.

Artykuł 1

W rozumieniu niniejszej Umowy wyrazy „granica państwowa” lub „linia granicy” oznaczają linię wytyczoną zgodnie z dokumentami wytyczenia granicy państwowej (dalej zwanymi „dokumentami granicznymi”), stanowiącymi integralną część Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Czechosłowacką o ostatecznym wytyczeniu granicy państwowej, podpisanej w Warszawie dnia 13 czerwca 1958 roku.

Artykuł 2

1. Na odcinkach lądowych oraz w miejscach, w których granica państwowa przecina wody stojące lub wody bieżące, przechodząc na drugi brzeg, linia granicy jest nieruchoma i biegnie linią prostą od jednego znaku granicznego do drugiego. Wyjątek stanowi linia granicy w Tatrach, gdzie między niektórymi sąsiednimi znakami granicznymi przebiega ona linią łamaną, biegnąc dokładnie działem wodnym.

2. Na wspólnych drogach granicznych, na odcinkach prowadzących granicą państwową, linia granicy biegnie środkiem drogi.

3. Na wspólnych rowach granicznych linia granicy biegnie środkiem rowu.

4. Na granicznych ciekach wodnych (rzekach, potokach i kanałach) linia granicy jest ruchoma i biegnie po linii prostej, łamanej lub krzywej ich środkiem lub środkiem głównej odnogi.

Artykuł 3

1. Na granicznych ciekach wodnych przebieg linii granicy zmienia się odpowiednio do przesunięcia ich środka, które zostało spowodowane:

- powolnymi naturalnymi zmianami konfiguracji brzegów granicznych cieków wodnych;
- regulacją granicznych cieków wodnych, przeprowadzoną w porozumieniu z właściwymi organami drugiej Umawiającej się Strony, przy której nie dochodzi do zmiany wielkości przybrzeżnego terytorium Umawiających się Stron i przybrzeżne terytorium jednej Umawiającej się Strony nie staje się w wyniku regulacji lądowym terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

2. Przy określeniu linii granicy przebiegającej środkiem granicznego cieku wodnego znajdującego się na nim zatoki nie są brane pod uwagę; za środek granicznego cieku wodnego uważa się w takim przypadku linię wyrównaną, jednakowo oddaloną od odpowiednio wyrównanych linii obu brzegów. W miejscach, gdzie nie można dokładnie oznaczyć takich linii brzegów, za środek granicznego cieku wodnego uważa się środek powierzchni wody przy stanie wody, który w ciągu roku trwa najdłużej.

3. W przypadku gdy nastąpi nagła naturalna zmiana koryta granicznego cieku wodnego, a przywrócenie dawnego stanu rzeczy nie jest możliwe, Umawiające się Strony decydują w drodze porozumienia, czy granica państwowa na tym odcinku pozostanie nie zmieniona, czy też nastąpi jej zmiana i ponowne wytyczenie.

rozhodli se uzavřít tuto Smlouvu a za tím účelem jmenovali svými zmocněnci:

Státní rada Polské lidové republiky

div. gen. Grzegorza Korczyńskiego,
náměstka ministra národní obrany,

president Československé socialistické republiky

plk. Dr. Jindřicha Thona,
náměstka ministra vnitra,

kteří vyměnivše si plné moci, jež byly shledány v dobré a náležité formě, dohodli se na těchto ustanoveních:

HLAVA I

Průběh a vyznačení státních hranic.

Článek 1.

Pro účely této smlouvy výrazy „státní hranice” nebo „hraniční čára” znamenají čáru vytyčenou podle dokumentů o vytyčení státních hranic (dále jen „hraniční dokumenty”), které jsou nedílnou součástí Smlouvy mezi Polskou lidovou republikou a Československou republikou o konečném vytyčení státních hranic, podepsané ve Varšavě dne 13. června 1958.

Článek 2.

1. Na pozemních úsecích a na místech, kde státní hranice protínají stojaté nebo tekoucí vody tak, že přecházejí na druhý břeh, je hraniční čára pevná a probíhá přímočaře od jednoho hraničního znaku ke druhému. Výjimkou je hraniční čára v Tatrách, kde mezi některými sousedními hraničními znaky probíhá hraniční čára lomeně, přesně po vodním předělu.

2. Na společných hraničních cestách v úsecích vedoucích po státních hranicích probíhá hraniční čára středem cesty.

3. Ve společných hraničních příkopech probíhá hraniční čára středem příkopu.

4. Na hraničních vodních tocích (řekách, potocích a kanálech) je hraniční čára pohyblivá a probíhá přímočaře, lomeně nebo po křivce jejich střednicí, nebo střednicí hlavního ramene.

Článek 3.

1. Na hraničních vodních tocích se mění průběh hraniční čáry podle přesunu jejich střednice, který je způsoben:

- pozvolnými přirozenými změnami tvarů břehů hraničních vodních toků,
- úpravami hraničních vodních toků, provedenými v dohodě s příslušnými orgány druhé smluvní strany, při nichž nedojde ke změně rozlohy pobřežního území smluvních stran a pokud pobřežní pozemky jedné smluvní strany se nestanou v důsledku těchto úprav suchými pozemky druhé smluvní strany.

2. Při určování hraniční čáry probíhající střednicí hraničního vodního toku nejsou brány v úvahu zátoky, které se na něm nacházejí; za střednicí hraničního vodního toku se považuje v takovém případě vyrovnaná čára stejně vzdálená od přiměřeně vyrovnaných čar obou břehů. V místech, kde není možno přesně určit tuto čáru břehů, pokládá se za střednicí hraničního vodního toku střednice vodní hladiny při stavu vody, který trvá v roce nejdéle.

3. Dojde-li k náhlé přirozené změně koryta hraničního vodního toku, a není-li jej možno uvést do původního stavu, rozhodnou smluvní strany ve vzájemné dohodě, zda státní hranice na tomto úseku zůstanou nezměněny nebo zda se změni a budou nově vytyčeny.

Artykuł 4

Inne zmiany przebiegu linii granicy niż przewidziane w artykule 3 mogą nastąpić jedynie wtedy, gdy Umawiające się Strony zawrą w tym przedmiocie odrębną umowę.

Artykuł 5

1. Przebieg linii granicy oznaczony jest znakami granicznymi pojedynczymi (jeden słup), podwójnymi (dwa słupy) i potrójnymi (trzy słupy). Znaki graniczne umieszczone są, jak następuje:

- pojedyncze — bezpośrednio na linii granicy lub na przemian po obu stronach wspólnych granicznych dróg i rowów oraz granicznych cieków wodnych;
- podwójne — na początku i na końcu wspólnych granicznych dróg i rowów oraz granicznych cieków wodnych, jak również w miejscach, gdzie ze względu na przeszkody terenowe nie można było osadzić znaku granicznego bezpośrednio na linii granicy;
- potrójne — podobnie jak podwójne znaki graniczne, w przypadkach gdy zastosowanie znaków podwójnych nie było wystarczające dla wyraźnego oznaczenia przebiegu linii granicy.

2. Styk granic państwowych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich na południowo-zachodnim stoku szczytu Krzemieniec jest oznaczony żelazobetonowym monolitem w kształcie trójściennego ściętego ostrosłupa; styk granic państwowych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej i Niemieckiej Republiki Demokratycznej w korycie rzeki Nisy Łużyckiej jest oznaczony trzema żelazobetonowymi monolitami, każdy w kształcie trójściennego ściętego ostrosłupa.

3. Przebieg linii granicy na granicznej części Zalewu Orawskiego oznaczony jest żelbetonowymi monolitami, każdy w kształcie czworościennego ściętego ostrosłupa.

4. Linia granicy przebiegająca w terenie skalistym, zwłaszcza w rejonie Tatr i Karkonoszy, jest oznaczona również znakami granicznymi wykutymi bezpośrednio w skale.

5. Rozmiary, kształt i oznaczenie liczbowe znaków granicznych, jak również ich położenie w stosunku do linii granicy, ustalone są w dokumentach granicznych.

6. Oznaczenie linii granicy innym systemem, który nie był przyjęty przy wytyczeniu granicy państwowej, lub zmiana istniejących znaków granicznych znakami innego typu może nastąpić jedynie w przypadku, gdy Umawiające się Strony zawrą w tym przedmiocie odrębną umowę.

Rozdział II

Utrzymywanie granicy państwowej i znaków granicznych.

Artykuł 6

1. Właściwe organy Umawiających się Stron utrzymują granicę państwową na całej długości w taki sposób, aby jej przebieg był stale wyraźny i widoczny.

2. Wzdłuż granicy państwowej utrzymywany jest w należyłym stanie i oczyszczany z zarośli pas o szerokości 1 metra po każdej stronie granicy państwowej, licząc od korony drzew. Wzdłuż granicy państwowej biegnącej granicznymi ciekami wodnymi pas taki wynosi 2 metry na każdym brzegu; postanowienie to nie dotyczy jednak umacniania brzegów przy pomocy roślinności.

3. Uprawa kultur wysokich oraz wznoszenie jakichkolwiek budowli i urządzeń w pasie określonym w ustępie 2 nie są dozwolone z wyjątkiem przypadków, gdy właściwe organy obu Umawiających się Stron uzgodnią inaczej. Zakaz wznoszenia budowli i urządzeń nie dotyczy budowli i urządzeń przeznaczonych dla ochrony granicy państwowej.

4. Właściwe organy każdej z Umawiających się Stron przeprowadzają na swym terytorium oczyszczanie pasa określonego w ustępie 2.

Článek 4.

Jiné změny v průběhu hraniční čáry, než uvedené v článku 3, mohou nastat jen tehdy, uzavřou-li o tom smluvní strany zvláštní smlouvu.

Článek 5.

1. Průběh hraniční čáry je vyznačen hraničními znaky jednotlivými (jež tvoří jeden mezník), zdvojenými (jež tvoří dva mezníky) a trojitými (jež tvoří tři mezníky). Hraniční znaky jsou umístěny takto:

- jednolitě, přímo v hraniční čáře, nebo střídavě po obou stranách společných hraničních cest, příkopů a hraničních vodních toků,
- zdvojeně, na začátku a na konci společných hraničních cest, příkopů a hraničních vodních toků a na místech, kde pro terénní překážky není možné osadit hraniční znak přímo do hraniční čáry,
- trojitě, obdobně jako u zdvojených hraničních znaků v případech, kdy použití zdvojených hraničních znaků nedostačuje pro zřetelné vyznačení průběhu hraniční čáry.

2. Styk státních hranic Polské lidové republiky, Československé socialistické republiky a Svazu sovětských socialistických republik na jihozápadním svahu vrchu Kremence je vyznačen železobetonovým monolitem tvaru trojbokého komolého jehlanu; styk státních hranic Polské lidové republiky, Československé socialistické republiky a Německé demokratické republiky v korytě řeky Lužické Nisy je vyznačen třemi železobetonovými monolity, každý ve tvaru trojbokého komolého jehlanu.

3. Průběh hraniční čáry v zátopě Oravské přehrady je vyznačen železobetonovými monolity, každý ve tvaru čtyřbokého komolého jehlanu.

4. Hraniční čára probíhající skalnatým terénem, zejména v oblasti Tater a Krkonoš, je vyznačena rovněž hraničními znaky vytesanými přímo do skály.

5. Rozměry, tvar a číselné označení hraničních znaků, jakož i jejich poloha ve vztahu k hraniční čáře, jsou stanoveny v hraničních dokumentech.

6. Vyznačení hraniční čáry jiným způsobem, než který byl přijat při vytyčení průběhu státních hranic a nebo nahrazení dosavadních hraničních znaků znaky jiného typu, se může uskutečnit jen tehdy uzavřou-li o tom smluvní strany zvláštní smlouvu.

HLAVA II

Udržování státních hranic a hraničních znaků.

Článek 6.

1. Příslušné orgány smluvních stran udržují státní hranice na celé délce tak, aby jejich průběh byl stále jasný a zřetelný.

2. Podél státních hranic je udržován v náležitém stavu a očišťován od porostů hraniční pruh široký 1 metr po každé straně státních hranic, počítáno od koruny stromů, podél státních hranic probíhajících hraničními vodními toky hraniční pruh široký 2 m na každém břehu. Toto ustanovení se však netýká vegetačního zpevnění břehů.

3. Pěstování vysokých kultur a stavba jakýchkoliv budov a zařízení v hraničním pruhu stanoveného v odstavci 2 nejsou dovoleny kromě případů, kdy se příslušné orgány obou smluvních stran dohodnou jinak. Zakaz stavby budov a zařízení se netýká budov a zařízení určených k ochraně státních hranic.

4. Příslušné orgány smluvních stran zajišťují na svém území čištění hraničního pruhu stanoveného v odstavci 2.

Artykuł 7

1. Właściwe organy obu Umawiających się Stron przeprowadzają wspólne kontrole przebiegu linii granicy na granicznych ciekach wodnych w drodze pomiarów i innych prac w terenie. Kontrole takie przeprowadza się co 10 lat, jeżeli właściwy organ jednej z Umawiających się Stron nie zażąda tego wcześniej.

2. W razie stwierdzenia zmiany przebiegu linii granicy w rozumieniu artykułu 3 ustęp 1 właściwe organy Umawiających się Stron przeprowadzają ponowne pomiary i wyznaczają obowiązujący przebieg linii granicy. Z czynności tych sporządza się protokół, którego wzór ustalają właściwe organy Umawiających się Stron; protokół taki dołącza się do dokumentów granicznych. Jeżeli nastąpiła zmiana przebiegu linii granicznej w rozumieniu artykułu 3 ustęp 3 lub artykułu 4, właściwe organy obu Umawiających się Stron sporządzają nowe dokumenty wytyczenia granicy państwowej.

3. Dla przeprowadzenia prac określonych w ustępach 1 i 2 właściwe organy Umawiających się Stron powołują na zasadzie parytetu ekspertów i inne osoby.

4. Protokoły oraz dokumenty określone w ustępie 2 podlegają przyjęciu zgodnie z prawem Umawiających się Stron i nabierają mocy w dniu wymiany not stwierdzających to przyjęcie.

5. Nowe dokumenty dla poszczególnych odcinków granicznych cieków wodnych, określone w ustępie 4, zastępują dokumenty graniczne w odniesieniu do tych odcinków.

6. Właściwe organy Umawiających się Stron utrzymują w należytym stanie brzegi granicznych cieków wodnych, aby z wyjątkiem przypadków określonych w artykułach 3 i 4 nie dopuścić do zmiany przebiegu linii granicy.

Artykuł 8

1. Właściwe organy Umawiających się Stron utrzymują znaki graniczne w takim stanie, aby ich położenie, wygląd, kształt, wymiary i kolor odpowiadały wymogom ustalonym w dokumentach granicznych.

2. Właściwe organy Umawiających się Stron dokonują raz na 5 lat wspólnego sprawdzenia stanu i rozmieszczenia znaków granicznych w rozumieniu ustępu 1; z czynności tych sporządzają odpowiedni protokół. W przypadku konieczności w ramach tego sprawdzenia mogą być wykonane prace związane z pomiarami, które przeprowadzają właściwe organy tej Umawiającej się Strony, która zgodnie z postanowieniami artykułów 9 i 10 znaki te utrzymuje; w czynnościach tych biorą udział przedstawiciele właściwych organów drugiej Umawiającej się Strony.

3. W uzasadnionych przypadkach prace związane z pomiarami, o których mowa w ustępie 2, mogą być przeprowadzone dodatkowo, jeżeli właściwe organy Umawiających się Stron dojdą w tej sprawie do porozumienia.

4. Protokół, o którym mowa w ustępie 2, zawiera w szczególności wynik wspólnego sprawdzenia stanu i rozmieszczenia znaków granicznych, przebiegu linii granicy i stanu pasa określonego w artykule 6 ustęp 2 oraz terminy przeprowadzonych prac związanych z utrzymywaniem znaków granicznych. Do tego protokołu załącza się protokoły sporządzone zgodnie z artykułem 7 ustęp 2 i artykułem 11 ustęp 7; protokół podlega przyjęciu zgodnie z artykułem 7 ustęp 4.

Artykuł 9

Umawiające się Strony utrzymują znaki graniczne, jak następuje:

- a) znaki graniczne znajdujące się na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej utrzymuje Strona polska, zaś

Článek 7.

1. Příslušné orgány obou smluvních stran provádějí společné prohlídky průběhu hraniční čáry na hraničních vodních tocích měření a jinými pracemi v terénu. Tyto prohlídky se vykonávají každých deset let, pokud o to příslušné orgány jedné ze smluvních stran nepožádají dříve.

2. Zjistí-li se změna v průběhu hraniční čáry ve smyslu článku 3 odstavce 1, provedou příslušné orgány obou smluvních stran nové zaměření a vyznačení platného průběhu hraniční čáry. O těchto pracích se vyhotoví zápis, jehož vzor stanoví příslušné orgány smluvních stran; každý zápis se připojí k hraničním dokumentům. Dojde-li ke změně průběhu hraniční čáry ve smyslu článku 3 odstavce 3 a článku 4, příslušné orgány obou smluvních stran vyhotoví dokumenty o novém vytyčení státních hranic.

3. K provedení prací uvedených v odstavci 1 a 2 příslušné orgány smluvních stran povolají na základě parity odborníky, jakož i jiné osoby.

4. Zápisy a dokumenty vyhotovené ve smyslu odstavce 2 podléhají schválení podle právních předpisů smluvních stran a vstoupí v platnost dnem výměny not o jejich schválení.

5. Nové dokumenty pro jednotlivé úseky hraničních vodních toků uvedené v odstavci 4 nahrazují hraniční dokumenty ve vztahu k těmto úsekům.

6. Příslušné orgány smluvních stran udržují v náležitém stavu břehy hraničních vodních toků tak, aby — s výjimkou případů uvedených v článku 3 a 4 — nedocházelo ke změně v průběhu hraniční čáry.

Článek 8.

1. Příslušné orgány smluvních stran udržují hraniční znaky v takovém stavu, aby jejich umístění, vzhled, tvar, rozměry a barvy odpovídaly požadavkům stanoveným hraničními dokumenty.

2. Příslušné orgány smluvních stran provádějí jednou za pět let společné přezkoušení stavu a rozmístění hraničních znaků ve smyslu odstavce 1; o těchto pracích vyhotoví příslušný protokol. Podle potřeby se v rámci tohoto přezkoušení mohou uskutečnit práce spojené s vyměřováním, které provádějí příslušné orgány té smluvní strany, jež podle ustanovení článků 9 a 10 tyto znaky udržuje; těchto prací se zúčastní zástupci příslušných orgánů druhé smluvní strany.

3. Práce spojené s vyměřováním ve smyslu odstavce 2 se mohou v odůvodněných případech uskutečnit i mimořádně, pokud se na tom příslušné orgány dohodnou.

4. Protokol vyhotovený ve smyslu odstavce 2 obsahuje zejména výsledek společného přezkoušení stavu a rozmístění hraničních znaků, průběhu hraniční čáry, stavu hraničního pruhu stanoveného v článku 6 a termíny provedených prací spojených s udržováním hraničních znaků. K tomuto protokolu budou připojeny zápisy vyhotovené podle článku 7, odstavce 2 a podle článku 11, odstavce 7; protokol podléhá schválení ve smyslu článku 7 odstavce 4.

Článek 9.

Smluvní strany udržují hraniční znaky takto:

- a) hraniční znaky osazené na území Polské lidové republiky udržuje polská strana a hraniční znaky osazené na

- znaki graniczne znajdujące się na terytorium Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej utrzymuje Strona czechosłowacka;
- b) znaki graniczne znajdujące się na samej linii granicy utrzymuje każda ze Stron na przydzielonych jej odcinkach; co pięć lat Strony zamieniają się utrzymywaniem odcinków granicy;
- c) znaki graniczne wyznaczające styk granic państwowych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich oraz styk granic państwowych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej i Niemieckiej Republiki Demokratycznej określone w artykule 5 ustęp 2 utrzymują Umawiające się Strony zgodnie z odrębnymi porozumieniami.

Artykuł 10

1. Ustala się następujące odcinki dla utrzymywania znaków granicznych:

- odcinek 1 — od znaku granicznego I/1 (Krzemieniec) do znaku granicznego 137/1;
- odcinek 2 — od znaku granicznego 137/1 do znaku granicznego II/1;
- odcinek 3 — od znaku granicznego II/1 do znaku granicznego II/172;
- odcinek 4 — od znaku granicznego II/172 do znaku granicznego III/1;
- odcinek 5 — od znaku granicznego III/1 do znaku granicznego 160/9;
- odcinek 6 — od znaku granicznego 160/9 do znaku granicznego IV/1;
- odcinek 7 — od znaku granicznego IV/1 do znaku granicznego 132/12;
- odcinek 8 — od znaku granicznego 132/12 do znaku granicznego V/1;
- odcinek 9 — od znaku granicznego V/1 do znaku granicznego V/143;
- odcinek 10 — od znaku granicznego V/143 do znaku granicznego VI/1;
- odcinek 11 — od znaku granicznego VI/1 do znaku granicznego VI/83;
- odcinek 12 — od znaku granicznego VI/83 do znaku granicznego na styku granic państwowych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej i Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

2. W okresie pięciu lat, licząc od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy, znaki graniczne utrzymują:

- a) Strona polska na odcinkach 2, 4, 6, 8, 10, 12;
- b) Strona czechosłowacka na odcinkach 1, 3, 5, 7, 9, 11.

3. Na podstawie protokołu określonego w artykule 8 ustęp 4 właściwi pełnomocnicy graniczni dokonają w najkrótszym czasie przekazania i przyjęcia odcinków w rozumieniu artykułu 9 litera b.

Artykuł 11

1. W przypadku zaginięcia, zniszczenia lub uszkodzenia znaku granicznego jego odtworzenia lub naprawy dokonują właściwe organy tej Umawiającej się Strony, na której terytorium znak graniczny znajduje się lub która utrzymuje ten znak.

2. Przy odtwarzaniu lub ponownym ustawianiu znaków granicznych, uszkodzonych lub zniszczonych na granicznych ciekach wodnych, zezwala się na zmianę miejsca ich usta-

żemí Československé socialistické republiky udržuje československá strana.

- b) hraniční znaky osazené přímo v hraniční čáře udržuje každá ze stran na úsecích jí přidělených; po uplynutí každého pětiletého období si obě strany vymění udržování úseků.
- c) hraniční znaky vyznačující styk státních hranic Polské lidové republiky, Československé socialistické republiky a Svazu sovětských socialistických republik a styk státních hranic Polské lidové republiky, Československé socialistické republiky a Německé demokratické republiky uvedené v článku 5 odstavci 2 udržují smluvní strany podle zvláštních dohod.

Článek 10.

1. Určují se tyto úseky pro udržování hraničních znaků:

- úsek 1 — od hraničního znaku I/1 (Kremenec) k hraničnímu znaku 137/1,
- úsek 2 — od hraničního znaku 137/1 k hraničnímu znaku II/1,
- úsek 3 — od hraničního znaku II/1 k hraničnímu znaku II/172,
- úsek 4 — od hraničního znaku II/172 k hraničnímu znaku III/1,
- úsek 5 — od hraničního znaku III/1 k hraničnímu znaku 160/9,
- úsek 6 — od hraničního znaku 160/9 k hraničnímu znaku IV/1,
- úsek 7 — od hraničního znaku IV/1 k hraničnímu znaku 132/12,
- úsek 8 — od hraničního znaku 132/12 k hraničnímu znaku V/1,
- úsek 9 — od hraničního znaku V/1 k hraničnímu znaku V/143,
- úsek 10 — od hraničního znaku V/143 k hraničnímu znaku VI/1,
- úsek 11 — od hraničního znaku VI/1 k hraničnímu znaku VI/83,
- úsek 12 — od hraničního znaku VI/83 k hraničnímu znaku na styku státních hranic Polské lidové republiky, Československé socialistické republiky a Německé demokratické republiky.

2. V období pěti let počítáno ode dne, kdy tato smlouva vstoupí v platnost, udržují hraniční znaky:

- a) polská strana na úsecích 2, 4, 6, 8, 10, 12,
- b) československá strana na úsecích 1, 3, 5, 7, 9, 11.

3. Na základě protokołu vyhotoveného ve smyslu článku 8 odstavce 4 provedou v nejkratší době příslušní hraniční zmocněnci předání a převzetí úseků ve smyslu článku 9 písmena b.

Článek 11.

1. Dojde-li ke ztrátě, zničení nebo poškození hraničního znaku, provedou jeho obnovu nebo opravu příslušné orgány té smluvní strany, na jejímž území se hraniční znak nachází nebo která hraniční znak udržuje.

2. Při obnově nebo opětovném osazení hraničních znaků, které byly poškozeny nebo zničeny na hraničních vodních tocích, lze změnit umístění těchto znaků a nově je osa-

wienia, w drodze ponownego ustawienia w miejscach, w których nie groziłoby im uszkodzenie lub zniszczenie; taka zmiana ustawienia znaków granicznych nie wpływa na przebieg linii granicy.

3. W razie konieczności postanowienie ustępu 2 stosuje się również do znaków granicznych znajdujących się na odcinkach granicy państwowej przebiegającej przez graniczne drogi, rowy lub wąwozy.

4. W koniecznych przypadkach dopuszczalne jest dodatkowe ustawienie znaków granicznych w sposób nie wpływający na przebieg linii granicy. Znaki te powinny odpowiadać wzorom ustalonym w dokumentach granicznych.

5. Odtworzenie, ponowne ustawienie znaków granicznych lub ich przemieszczenie, jak również ustawienie dodatkowych znaków granicznych — może być dokonane jedynie wspólnie przez właściwe organy Umawiających się Stron.

6. Jeżeli zostanie stwierdzone, że dane pomiarowe wykazane w dokumentach granicznych nie są zgodne z wynikami wspólnie wykonanych pomiarów terenowych, należy przyjąć dane z pomiarów terenowych pod warunkiem, że od czasu wytyczenia granicy państwowej położenie znaków granicznych nie uległo zmianie.

7. Dla każdego znaku granicznego ustawionego w nowym miejscu zgodnie z ustępem 5 lub w przypadku określonym w ustępie 6 sporządza się protokół, o którym mowa w artykule 7 ustęp 2, w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i czeskim lub słowackim. Protokół ten winien odpowiadać dokumentom granicznym i być do nich dołączony. Postanowienia artykułu 7 ustęp 4 stosuje się odpowiednio.

8. Właściwe organy Umawiających się Stron stosują odpowiednie środki dla zapewnienia należytej ochrony znaków granicznych. W przypadku uszkodzenia lub zniszczenia znaku granicznego przez osobę zamieszkałą na terytorium drugiej Umawiającej się Strony będzie on naprawiony lub odtworzony na koszt tej Strony; jeżeli nie ustalono sprawcy albo jeżeli uszkodzenie lub zniszczenie nastąpiło w wyniku działania sił przyrody, koszty związane z naprawianiem lub odtwarzaniem ponosi Umawiająca się Strona, która utrzymuje ten znak graniczny zgodnie z postanowieniami artykułu 9.

Rozdział III

Pełnomocnicy graniczni.

Artykuł 12

1. Ustanawia się głównych pełnomocników granicznych, zastępców głównych pełnomocników granicznych, pełnomocników granicznych, zastępców pełnomocników granicznych i pomocników pełnomocników granicznych, którzy wykonują zadania wypływające dla nich z niniejszej Umowy.

2. Rząd każdego Państwa mianuje głównego pełnomocnika granicznego dla polsko-czechosłowackiej granicy państwowej.

3. Właściwy minister mianuje zastępców głównego pełnomocnika granicznego, pełnomocników granicznych i ich zastępców.

4. Pełnomocnik graniczny mianuje swych pomocników.

Artykuł 13

1. Główni pełnomocnicy graniczni w szczególności:

- a) oceniają problematykę ochrony granicy państwowej, stan i utrzymanie znaków granicznych oraz podejmują wspólnie środki w celu odpowiedniego zabezpieczenia granicy państwowej;

dit tam, kde nebudou ohroženy nebo zničeny; takové přemístění hraničních znaků nemá vliv na průběh hraniční čáry.

3. Ustanovení odstavce 2 lze použít rovněž v nezbytných případech na úsecích státních hranic probíhajících společnými hraničními cestami a příkopy, jakož i soutěskami.

4. V nezbytných případech lze osadit doplňkové hraniční znaky tak, aby se nezměnil průběh hraniční čáry. Tyto znaky musí odpovídat vzorům uvedeným v hraničních dokumentech.

5. Obnova, opětovné osazení hraničních znaků nebo jejich přemístění, jakož i osazení doplňkových hraničních znaků, lze provést jen společně příslušnými orgány smluvních stran.

6. Zjistí-li se, že měřické údaje vykázané v hraničních dokumentech se neshodují s výsledky společného měření provedeného v terénu, platí v tomto případě výsledky z terénních měření za podmínky, že od doby vytyčení státních hranic se umístění hraničních znaků nezměnilo.

7. Pro každý hraniční znak osazený na novém místě ve smyslu ustanovení odstavce 5 a pro případ uvedený v odstavci 6, pořídí se zápis, o němž je zmínka v článku 7 odstavce 2, a to ve dvou vyhotoveních, každý v jazyce polském a českém nebo slovenském; zápis musí odpovídat hraničním dokumentům a musí být k nim připojen. Ustanovení článku 7 odstavce 4 platí obdobně.

8. Příslušné orgány smluvních stran učiní potřebná opatření k zajištění náležité ochrany hraničních znaků. V případě poškození nebo zničení hraničního znaku, hradí náklady spojené s jeho opravou nebo obnovou strana, na jejímž území má bydliště osoba, která poškození nebo zničení způsobila; nelze-li zjistit tuto osobu nebo je-li poškození nebo zničení hraničního znaku důsledkem přírodních vlivů, hradí náklady spojené s opravou nebo obnovou smluvní strana, která tento hraniční znak podle ustanovení článku 9 udržuje.

HLAVA III

Hraniční zmocněnci.

Článek 12.

1. Zřizují se hlavní hraniční zmocněnci, zástupci hlavních hraničních zmocněnců, hraniční zmocněnci, zástupci hraničních zmocněnců a pomocníci hraničních zmocněnců, kteří plní úkoly vyplývající pro ně z této smlouvy.

2. Vláda každého státu jmenuje hlavního hraničního zmocněnce pro polsko-československé státní hranice.

3. Příslušný ministr jmenuje zástupce hlavního hraničního zmocněnce, hraničního zmocněnce a jejich zástupce.

4. Hraniční zmocněnec jmenuje své pomocníky.

Článek 13.

1. Hlavní hraniční zmocněnci zejména:

- a) vyhodnocují problematiku ochrany státních hranic, stav a údržbu hraničních znaků a společně provádějí opatření k řádnému zajištění státních hranic,

- b) koordynują działalność pełnomocników granicznych;
- c) koordynują działalność organów ochrony granic w zakresie ochrony granicy państwowej i uzgadniają zasady prowadzenia wspólnych przedsięwzięć na granicy państwowej;
- d) rozpatrują poważniejsze zajścia na granicy państwowej;
- e) rozpatrują sprawy, które nie zostały rozstrzygnięte przez pełnomocników granicznych, lub sprawy przekraczające uprawnienia pełnomocników granicznych;
- f) przekazują do rozpatrzenia na drodze dyplomatycznej sprawy, które nie zostały przez nich rozstrzygnięte, oraz sprawy przekraczające ich uprawnienia; o przekazaniu sprawy informują się wzajemnie.

2. Postanowienia ustępu 1 nie wykluczają możliwości przekazania głównym pełnomocnikom granicznym do dalszego rozpatrzenia spraw, które były rozpatrywane na drodze dyplomatycznej.

Artykuł 14

1. Pełnomocnicy graniczni oceniają stan ochrony granicy państwowej oraz koordynują służbę organów ochrony granic. 2. Pełnomocnicy graniczni prowadzą postępowanie wyjaśniające oraz rozpatrują i w przypadkach należących do ich uprawnień rozstrzygają zajścia i inne zdarzenia na granicy państwowej, a w szczególności:

- a) strzelanie przez granicę państwową i jego skutki;
- b) zabójstwo lub uszkodzenie ciała będące wynikiem działania przez granicę państwową;
- c) bezprawne przekroczenie granicy państwowej;
- d) bezprawny postój rzecznych obiektów pływających przy brzegu drugiej Umawiającej się Strony;
- e) wykrywanie przedmiotów lub zwierząt domowych, które znalazły się na terytorium drugiej Umawiającej się Strony;
- f) przestawienie, uszkodzenie lub zniszczenie znaków granicznych; w tym celu przeprowadzają samodzielnie przegląd stanu i rozmieszczenia znaków granicznych oraz stanu pasa określonego w artykule 6 ustęp 2, informują się wzajemnie o dostrzeżonych uchybieniach i przekazują sobie wnioski w sprawie ich usunięcia;
- g) kradzież, zniszczenie lub uszkodzenie mienia na terytorium drugiej Umawiającej się Strony;
- h) bezprawne komunikowanie się przez granicę państwową;
- i) przypadki naruszenia porządku na granicy państwowej, w wyniku których powstaje roszczenie o naprawienie szkody;
- j) inne zdarzenia graniczne nie wymagające rozstrzygnięcia przez głównego pełnomocnika granicznego lub na drodze dyplomatycznej.

3. Pełnomocnicy graniczni przeprowadzają raz na dwa lata wspólny przegląd znaków granicznych i pasa określonego w artykule 6 ustęp 2; mogą być dokonywane również dodatkowe wspólne przeglądy.

4. Pełnomocnicy graniczni niezwłocznie wymieniają informacje o przypadkach pojawienia się na terenach przygranicznych ognisk masowych chorób ludzi, zwierząt i roślin, pojawienia się szkodników polnych i leśnych oraz niebezpieczeństwa pożarów w celu podjęcia przez właściwe organy środków przeciwko rozszerzeniu się tych chorób, szkodników lub pożarów.

5. Pełnomocnik graniczny może przekazać każdą sprawę, która ma szczególnie duże znaczenie, do rozpatrzenia głównemu pełnomocnikowi granicznemu, o czym informuje równocześnie pełnomocnika granicznego drugiej Umawiającej się Strony.

6. Szczególnie poważne wypadki na granicy państwowej, a zwłaszcza zabójstwo i ciężkie uszkodzenie ciała, po-

- b) koordynują działalność pełnomocników granicznych;
- c) koordynują działalność organów ochrony granic w zakresie ochrony granicy państwowej i uzgadniają zasady prowadzenia wspólnych przedsięwzięć na granicy państwowej;
- d) rozpatrują poważniejsze zajścia na granicy państwowej;
- e) rozpatrują sprawy, które nie zostały rozstrzygnięte przez pełnomocników granicznych, lub sprawy przekraczające uprawnienia pełnomocników granicznych;
- f) przekazują do rozpatrzenia na drodze dyplomatycznej sprawy, które nie zostały przez nich rozstrzygnięte, oraz sprawy przekraczające ich uprawnienia; o przekazaniu sprawy informują się wzajemnie.

- b) koordynují činnost hraničních zmocněnců,
- c) koordínují činnost pohraničních orgánů při ochraně státních hranic a stanoví zásady pro provádění společných opatření na státních hranicích,
- d) projednávají závažné události na státních hranicích,
- e) projednávají otázky, které nebyly vyřešeny hraničními zmocněnci nebo otázky, které přesahují pravomoc hraničních zmocněnců,
- f) postupují k projednávání diplomatickou cestou otázky, které nemohli vyřešit a otázky, které přesahují jejich pravomoc; o postoupení otázky k projednání se informují.

2. Ustanovení odstavce 1 nevylučuje možnost, aby byly předány hlavním hraničním zmocněncům k dalšímu projednání otázky, které byly projednávány diplomatickou cestou.

Článek 14.

1. Hraniční zmocněnci vyhodnocují stav ochrany státních hranic a koordinují službu pohraničních orgánů.

2. Hraniční zmocněnci prošetřují, projednávají a v případech, kde to jejich působnost připouští, řeší události a jiné případy na státních hranicích a to zejména:

- a) střelbu přes státní hranice a její následky,
- b) usmrcení nebo ublížení na zdraví v důsledku činnosti, jež vyvolala tyto následky na území druhé smluvní strany,
- c) neoprávněný přechod státních hranic,
- d) neoprávněné zdržování se říčních plavidel u břehu druhé smluvní strany,
- e) nálezy předmětů a zvířat, která se ocitla na území druhé smluvní strany,
- f) přemístění, poškození nebo zničení hraničních znaků; za tím účelem provádějí obhlídku stavu a rozmístění hraničních znaků a zároveň stavu hraničního pruhu zmíněného v článku 6 odstavci 2, vzájemně se informují o zjištěných nedostatcích a předávají si návrhy na odstranění závad,
- g) krádež, rozkrádání nebo zničení a poškození majetku na území druhé smluvní strany,
- h) neoprávněný styk přes státní hranice,
- i) případy narušení pořádku na státních hranicích, jejichž důsledkem vznikne nárok na náhradu škody,
- j) jiné hraniční otázky, které nemusí být řešeny hlavním hraničním zmocněncem nebo diplomatickou cestou.

3. Hraniční zmocněnci vykonávají každé 2 roky společné obhlídky hraničních znaků a hraničního pruhu zmíněného v článku 6 odstavci 2; společné obhlídky se mohou uskutečnit i mimořádně.

4. Hraniční zmocněnci se neprodleně informují o případech hromadného výskytu nemoci lidí, zvířat a rostlin, výskytu polních a leśných škůdců, jakož i nebezpečí požáru v pohraničních oblastech, aby mohly příslušné orgány provést opatření proti šíření těchto nemoci, škůdců nebo požárů.

5. Hraniční zmocněnec může předat každou otázku, která má zvlášť velký význam, k projednání hlavnímu hraničnímu zmocněnci, o čemž informuje zároveň hraničního zmocněnce druhé smluvní strany.

6. Zvlášť vážné případy na státních hranicích, jako jsou zejména usmrcení a těžká újma na zdraví, musí být vždy

winy być zawsze przekazywane za pośrednictwem głównego pełnomocnika granicznego na drogę dyplomatyczną; jednakże i w tych przypadkach pełnomocnicy graniczni mają obowiązek przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego.

7. Postępowanie wyjaśniające w sprawie zająć i innych zdarzeń na granicy państwowej przeprowadza się na miejscu. Z przebiegu i wyniku tego postępowania sporządza się w razie potrzeby protokół, załączając do niego niezbędne szkice, fotografie i inne dokumenty; czynności te nie mają charakteru dochodzenia lub śledztwa.

8. Postanowienia niniejszego artykułu nie wykluczają możliwości przekazywania pełnomocnikom granicznym do rozpatrzenia spraw, które były rozpatrywane przez głównych pełnomocników granicznych lub na drodze dyplomatycznej.

Artykuł 15

1. Zastępcy głównych pełnomocników granicznych i zastępcy pełnomocników granicznych mają w zakresie spraw im powierzonych takie same prawa i obowiązki jak pełnomocnicy, których są zastępcami.

2. Pomocnicy pełnomocników granicznych wykonują zadania powierzone im przez pełnomocników granicznych lub ich zastępców.

Artykuł 16

Główni pełnomocnicy graniczni, ich zastępcy, pełnomocnicy graniczni lub ich zastępcy oraz pomocnicy wykonują swe czynności zasadniczo na wspólnych spotkaniach lub konferencjach granicznych.

Artykuł 17

1. Pełnomocnicy graniczni obowiązani są stosować odpowiednie środki w celu zapobieżenia nielegalnemu przekraczaniu granicy państwowej. Pełnomocnicy graniczni informują się wzajemnie o środkach podejmowanych przeciwko osobom naruszającym granicę państwową.

2. Organy ochrony granic obowiązane są niezwłocznie po otrzymaniu meldunku o nielegalnym przekroczeniu granicy państwowej podjąć środki w celu ujęcia osoby, która naruszyła granicę państwową; o wyniku powinien być zawiadomiony pełnomocnik graniczny drugiej Umawiającej się Strony.

3. W przypadku gdy ślady osoby, która nielegalnie przekroczyła granicę państwową, prowadzą na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, organ ścigający powinien niezwłocznie przekazać wszystkie potrzebne dane organom ochrony granic drugiej Umawiającej się Strony, aby umożliwić im dalszy pościg.

4. W razie prowadzenia bezpośredniego pościgu przez granicę państwową, pościg na terytorium drugiej Umawiającej się Strony może odbywać się za zgodą jej pełnomocnika granicznego lub jego zastępcy; bez tej zgody pościg można prowadzić, z wyjątkiem miast i wsi, tylko w przypadku, gdy zwłoka mogłaby spowodować niebezpieczeństwo ucieczki przestępcy, ale tylko do miejsca, w którym organ ścigający spotka organ drugiej Umawiającej się Strony. Pościgu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony nie można prowadzić dalej niż 5 km w głąb. Podczas prowadzenia pościgu organ ścigający nie może używać broni z wyjątkiem obrony koniecznej; nie wolno również przeprowadzać rewizji osobistej i domowej; wolno jednak sprawdzić, czy zatrzymany nie posiada przedmiotów, których mógłby użyć do zaatakowania organu ścigającego i przedmioty te odebrać.

5. Za bezpośredni pościg uważa się przypadek, gdy ścigany znajduje się w polu widzenia organu ścigającego lub jeżeli pies służbowy idzie śladem węchowym.

postupowany pośrednictwem głównego hraničního zmocnence k projednání diplomatickou cestou; avšak i v těchto případech mají hraniční zmocnění povinnost případ náležitě prošetřit.

7. Prošetřování událostí a jiných případů na státních hranicích se provádí na místě samém. Je-li to nutné, vyhotoví se o průběhu a výsledku tohoto vyšetřování protokol doložený potřebnými náčrtky, fotografiemi a jinými doklady; tyto úkony nemají charakter vyhledávání ani vyšetřování.

8. Ustanovení tohoto článku nevyklučují možnost, aby otázky, které byly projednávány hlavními hraničními zmocněními nebo diplomatickou cestou, byly předány k projednání hraničním zmocněncům.

Článek 15.

1. Zástupci hlavních hraničních zmocněnců a zástupci hraničních zmocněnců mají v rozsahu jim vymezené činnosti stejná práva a povinnosti jako zmocnění, které zastupují.

2. Pomocníci hraničních zmocněnců plní úkoly uložené jim hraničními zmocněními nebo jejich zástupci.

Článek 16.

Hlavní hraniční zmocnění, jejich zástupci, hraniční zmocnění, jejich zástupci a pomocníci setkávají se zásadně na společných hraničních schůzkách nebo jednáních.

Článek 17.

1. Hraniční zmocnění jsou povinni provádět přiměřená opatření, aby zabránili neoprávněným přechodům státních hranic. Hraniční zmocnění se vzájemně informují o opatřeních provedených proti narušitelům státních hranic.

2. Pohraniční orgány jsou povinny bezodkladně po obdržení hlášení o neoprávněném přechodu státních hranic učinit taková opatření, aby dopadly osobu, která narušila státní hranice; s výsledkem musí být seznámen hraniční zmocněnec druhé smluvní strany.

3. V případě, že stopy osoby, která neoprávněně překročila státní hranice, vedou na území druhé smluvní strany, musí stíhající orgán bezodkladně předat všechny potřebné údaje pohraničním orgánům druhé smluvní strany a tím jim umožnit další stíhání.

4. V případě, že se vede bezprostřední stíhání přes státní hranice, může se stíhání na území druhé smluvní strany provádět se souhlasem jejího hraničního zmocněnce nebo jeho zástupce; bez tohoto souhlasu může se vést stíhání — s výjimkou měst a obcí — jen v případech, kdy prodlení by mohlo způsobit nebezpečí útěku pachatele, ale jen do místa, v němž stíhající orgán zastihne orgán druhé smluvní strany; stíhání na území druhé smluvní strany nesmí být prováděno do větší hloubky než pět kilometrů. Při stíhání nesmí stíhající orgán použít zbraně s výjimkou případů nutné obrany, rovněž nesmí provádět osobní a domovní prohlídku; může se však přesvědčit, zda zadržaná osoba nemá u sebe předměty, kterých by mohla použít k útoku proti stíhajícímu orgánu, a tyto předměty odebrat.

5. Za bezprostřední stíhání se považuje případ, kdy stíhaný je v dohledu stíhajícího orgánu, nebo jde-li služební pes po pachové stopě.

6. Osoba zatrzymana w czasie pościgu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony będzie przekazana organom ochrony granic tej Strony wraz z przedmiotami posiadanymi w czasie pościgu i zatrzymania. Postanowienia artykułu 18 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 18

1. Osoby, które umyślnie przekroczyły bezprawnie granicę państwową i zostały zatrzymane, będą na podstawie decyzji pełnomocnika granicznego Umawiającej się Strony, na terytorium której zostały zatrzymane, przekazane pełnomocnikowi granicznemu drugiej Umawiającej się Strony, z reguły w terminie 48 godzin od chwili ich zatrzymania. Równocześnie przekazuje się przedmioty, które osoby takie posiadały w chwili zatrzymania, jeżeli przedmioty te zostały wywiezione z terytorium drugiej Umawiającej się Strony. Nie podlegają jednak przekazaniu nielegalnie posiadane środki płatnicze tej Umawiającej się Strony, na terytorium której osoby zostały zatrzymane.

2. Osoby, o których mowa w ustępie 1, nie będą przekazane, jeżeli są obywatelami tej Umawiającej się Strony, na terytorium której zostały zatrzymane.

3. Osoby, o których mowa w ustępie 1, mogą nie być przekazane, jeżeli oprócz nielegalnego przekroczenia granicy państwowej dopuścili się innego przestępstwa na terytorium tej Umawiającej się Strony, której organy dokonały zatrzymania, i o przestępstwo to prowadzone jest przeciwko tym osobom postępowanie karne.

4. Jeżeli przekazania osoby określonej w ustępie 1 nie dokonano z przyczyn, o których mowa w ustępie 3, albo jeżeli przekazanie nie mogło być dokonane w terminie 48 godzin z jakichkolwiek innych przyczyn, należy o tym zawiadomić pełnomocnika granicznego drugiej Umawiającej się Strony w terminie najpóźniej do 8 dni od chwili zatrzymania tej osoby, podając przyczyny. W takich przypadkach decyzję w sprawie przekazania podejmuje właściwe organy.

Artykuł 19

1. Osoby, które nieumyślnie przekroczyły bezprawnie granicę państwową i zostały zatrzymane na terytorium jednej z Umawiających się Stron, będą przekazane niezwłocznie najbliższemu organom ochrony granic tej Umawiającej się Strony, z której terytorium przybyły. Równocześnie przekazuje się przedmioty, które osoby te posiadały w chwili zatrzymania, jeżeli przedmioty te zostały wywiezione z terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

2. Jeżeli osoby określone w ustępie 1 dopuściły się przestępstwa na terytorium tej Umawiającej się Strony, gdzie zostały zatrzymane, postanowienia artykułu 18 ustępy 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 20

Pełnomocnik graniczny jednej Umawiającej się Strony może odmówić lub odroczyć przyjęcie osób, o których mowa w artykule 18 lub 19, przekazywanych przez pełnomocnika granicznego drugiej Umawiającej się Strony, podając jednocześnie powody odmowy lub odroczenia.

Artykuł 21

1. Pełnomocnicy graniczni rozpatrują wspólnie roszczenia o wynagrodzenie szkód, które powstały w wyniku naruszenia porządku na granicy państwowej, jeżeli wysokość szkody powstałej na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej nie przekracza 1.500 złotych, zaś wysokość szkody powstałej

6. Osoba zatrzymana při stihání na území druhé smluvní strany bude předána pohraničním orgánům této strany spolu s předměty, které měla u sebe v době stihání a zadržení. Ustanovení článků 18—20 platí obdobně.

Článek 18.

1. Osoby, které úmyslně neoprávněně přešly státní hranice a byly zadrženy, budou na základě rozhodnutí hraničního zmocněnce smluvní strany, na jejímž území byly zadrženy, předány hraničnímu zmocněnci druhé smluvní strany a to zpravidla do čtyřiceti osmi hodin od okamžiku zadržení. Současně budou předány předměty, které tyto osoby měly u sebe v okamžiku zadržení a které byly vyvezeny z území druhé smluvní strany. Nebudou však vráceny nezákonně získané platební prostředky té smluvní strany, na jejímž území byla osoba zadržena.

2. Osoby uvedené v odstavci 1 nebudou předány, jestliže jsou občany té smluvní strany, na jejímž území byli zadrženi.

3. Osoby uvedené v odstavci 1 nemusí být předány, jestliže kromě neoprávněného přechodu státních hranic spáchaly jiný trestný čin na území té smluvní strany, kde byly zadrženy a je pro tento trestný čin proti těmto osobám vedeno trestní stihání.

4. Nedošlo-li k předání osob uvedených v odstavci 1 z důvodů uvedených v odstavci 3 nebo nelze-li předání provést do čtyřiceti osmi hodin z jakýchkoli jiných příčin, je nutno o tom nejpozději do osmi dnů od okamžiku zadržení takovéto osoby uvědomit hraničního zmocněnce druhé smluvní strany, a sdělit příčiny. V takových případech o předání rozhodují příslušné orgány.

Článek 19.

1. Osoby, které neúmyslně přešly neoprávněně státní hranice a byly zadrženy na území jedné smluvní strany, budou předány neprodleně nejbližšímu pohraničnímu orgánu té smluvní strany, z jejíhož území přišly. Současně budou předány předměty, které tyto osoby měly u sebe v okamžiku zadržení a které byly vyvezeny z území druhé smluvní strany.

2. Jestliže se osoby uvedené v odstavci 1 dopustily trestného činu na území té smluvní strany, kde byly zadrženy, platí ustanovení článku 18 odstavce 3 a 4 obdobně.

Článek 20.

Hraniční zmocněnce jedné smluvní strany může odmítnout nebo odložit převzetí osob o nichž pojednává článek 18 nebo 19, předávaných hraničním zmocněncem druhé smluvní strany, přičemž sdělí příčiny odmítnutí nebo odložení převzetí.

Článek 21.

1. Hraniční zmocněnci projednávají společně nároky na náhradu škody, způsobené porušením pořádku na státních hranicích, nepřesahující-li škody vzniklé na území Polské lidové republiky 1.500 zlotých a škody vzniklé na území Československé socialistické republiky Kčs 1.000. Nedojde-li mezi

na terytorium Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej — 1.000 koron.

Jeżeli nie osiągną oni porozumienia, sprawa zostanie przekazana do załatwienia głównemu pełnomocnikowi granicznemu.

W przypadku gdy główny pełnomocnik graniczny sprawy nie załatwi lub gdy wysokość szkody przekracza wymienione kwoty, przekazuje sprawę do rozpatrzenia na drodze dyplomatycznej.

2. Właściwe organy Umawiających się Stron uzgodnią wspólnie sposób realizacji odszkodowań stosownie do obowiązujących między obu Państwami przepisów o płatnościach.

3. Postanowienia powzięte przez pełnomocników granicznych w sprawach, o których mowa w ustępie 1, nie wyłączają możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.

4. Wysokość kwot wymienionych w ustępie 1 może być zmieniona w drodze wymiany not.

Artykuł 22

1. Główni pełnomocnicy graniczni i ich zastępcy, pełnomocnicy graniczni i ich zastępcy, jak również pomocnicy, eksperci, tłumacze i inne osoby im towarzyszące przy przekraczaniu granicy państwowej i w czasie pobytu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony w związku z wykonywaniem czynności służbowych, wynikających z niniejszej Umowy, zwolnieni są od ograniczeń przywozowych i wywozowych, od cla i innych opłat w odniesieniu do dokumentów służbowych, środków transportu oraz innych przedmiotów przeznaczonych do wykonywania czynności urzędowych i do niezbędnych osobistych ich potrzeb.

2. Główni pełnomocnicy graniczni i ich zastępcy oraz pełnomocnicy graniczni i ich zastępcy przy przekraczaniu granicy państwowej w związku z wykonywaniem czynności służbowych w ramach niniejszej Umowy wolni są od rewizji celnej; dotyczy to również przewożonych przez nich przedmiotów, o których mowa w ustępie 1.

3. Osoby wymienione w ustępie 1 mogą w czasie pobytu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony nosić mundury i broń osobistą; podczas wykonywania swych czynności służbowych na tym terytorium korzystają z nietykalności osobistej; nietykalność przysługuje również posiadającym przez te osoby dokumentom służbowym. Druga Umawiająca się Strona udziela tym osobom niezbędnej pomocy, w szczególności na ich wniosek dostarcza im środków przewozowych, kwater oraz umożliwia porozumiewanie się z własnymi organami.

Rozdział IV

Użytkowanie wspólnych dróg i ścieżek.

Artykuł 23

1. Graniczne drogi, które przez Umawiające się Strony zostały w dokumentach granicznych uznane za wspólne, jak również drogi i ścieżki, które częściowo znajdują się na terytorium jednej z Umawiających się Stron, a zostały określone jako wspólne w odrębnych umowach, są jednakowo dostępne dla obywateli obu Państw.

2. Właściwe organy Umawiających się Stron ustalają w drodze wzajemnego porozumienia zasady utrzymywania wspólnych dróg i ścieżek.

nimi k dohodě, bude věc postoupena k dalšímu opatření hlavním hraničnímu zmocněnci. Jestliže hlavní hraniční zmocněnec záležitost nevyřídí nebo převyšuje-li škoda uvedenou částku, bude záležitost postoupena k projednání diplomatickou cestou.

2. O způsobu úhrad odškodnění se dohodnou příslušné orgány smluvních stran podle platných předpisů o platebním styku mezi oběma státy.

3. Rozhodnutí hraničních zmocněnců v případech uvedených v odstavci 1 nevyklučují možnost uplatňovat nároky u soudu.

4. Výše částek uvedených v odstavci 1 se může měnit výměnou not.

Článek 22.

1. Hlavní hraniční zmocněnci a jejich zástupci, hraniční zmocněnci a jejich zástupci, pomocníci, experti, překladatelé a jiné osoby doprovázející je při přechodu státních hranic a v době pobytu na území druhé smluvní strany, v souvislosti s výkonem jejich služební činnosti vyplývající z této smlouvy, jsou osvobozeni od dovozních a vývozních omezení, od cla a jiných poplatků, pokud jde o jejich služební dokumenty, dopravní prostředky a jiné předměty určené pro jejich úřední činnost a nezbytnou osobní potřebu.

2. Hlavní hraniční zmocněnci a jejich zástupci, hraniční zmocněnci a jejich zástupci jsou při překračování státních hranic v souvislosti se svojí služební činností ve smyslu této smlouvy osvobozeni od celní prohlídky; osvobození se vztahuje i na předměty uvedené v odstavci 1 a jimi převážené.

3. Osoby uvedené v odstavci 1 mohou za pobytu na území druhé smluvní strany nosit služební stejnokroj a osobní zbraň; při výkonu své funkce na tomto území požívají osobní nedotknutelnosti; jejich služební dokumenty jsou rovněž nedotknutelné. Druhá smluvní strana bude poskytovat těmto osobám nezbytnou pomoc a to zejména tím, že jim na požádání poskytne dopravní prostředky, ubytování a spojení s jejich vlastními orgány.

HLAVA IV

Používání společných cest a stezek.

Článek 23.

1. Hraniční cesty, které byly smluvními stranami uznány v hraničních dokumentech za společné, jakož i cesty a stezky, které se částečně nacházejí na území jedné smluvní strany a byly jinými smlouvami stanoveny jako společné, jsou přístupny občanům obou států bez rozdílu.

2. Příslušné orgány smluvních stran určují ve vzájemné dohodě zásady udržování společných cest a stezek.

Artykuł 24

1. Obywatele Umawiających się Stron przebywający na wspólnych drogach i ścieżkach podlegają przepisom prawnym swego państwa.

2. Organy ochrony granic i organy celne Umawiających się Stron mogą przy wykonywaniu służby na wspólnych drogach i ścieżkach żądać okazania dowodów tożsamości od wszystkich osób, które korzystają z tych dróg i ścieżek.

3. Jeżeli obywatel jednej Umawiającej się Strony, przebywający na wspólnej drodze lub ścieżce dopuści się czynu zabronionego przez prawo swego państwa, organy określone w ustępie 2 mogą go zatrzymać i zabezpieczyć rzeczy, które były przedmiotem zabronionego czynu lub służyły do popełnienia tego czynu.

4. Obywatele Umawiających się Stron, zatrzymani na wspólnych drogach i ścieżkach zgodnie z ustępem 3, będą przekazani organom swego państwa. Wraz z zatrzymanymi osobami przekazuje się rzeczy posiadane przez nie w chwili zatrzymania z wyjątkiem nielegalnie posiadanych środków płatniczych tej Umawiającej się Strony, której organy dokonały zatrzymania.

5. W przypadku zatrzymania obywateli Umawiających się Stron w czasie wspólnego dokonywania czynu zabronionego przez prawo organ zatrzymujący przekaże zatrzymanego obywatela drugiej Umawiającej się Strony wraz z posiadany mi przez niego rzeczami organom jego państwa. Nie podlegają jednak przekazaniu rzeczy, które były przedmiotem czynu zabronionego przez prawo lub służyły do jego popełnienia, oraz nielegalnie posiadane środki płatnicze tej Umawiającej się Strony, której organy dokonały zatrzymania.

6. Przekazanie osób zatrzymanych zgodnie z ustępem 4 i 5 winno nastąpić w terminie 48 godzin od chwili zatrzymania.

Rozdział V

Użytkowanie dróg kolejowych i wodnych, szos oraz urządzeń komunikacyjnych, przeciętych lub przebiegających granicą państwową.

Artykuł 25

1. Komunikację na drogach kolejowych i wodnych, szosach oraz urządzeniach komunikacyjnych, przeciętych lub przebiegających granicą państwową, jak również w przejściach granicznych regulują odrębne umowy, które rozstrzygają również sprawy ich utrzymania.

2. W określonych w ustępie 1 miejscach przecięcia właściwe organy każdej z Umawiających się Stron ustawiają na swym terytorium i utrzymują w należyłym stanie odpowiednie zapory (szlabany) lub specjalne znaki.

Rozdział VI

Gospodarka rolna i leśna, rybołówstwo i myślistwo.

Artykuł 26

1. Na gruntach przylegających do granicy państwowej każda z Umawiających się Stron powinna gospodarować tak, aby nie wyrządzić szkody gospodarce drugiej Umawiającej się Strony; w szczególności będzie stosować odpowiednie środki dla zapobieżenia pojawieniu się masowych chorób ludzi, zwierząt i roślin oraz pojawieniu się szkodników polnych i leśnych. Właściwe organy Umawiających się Stron udzielają sobie w tym zakresie wzajemnej pomocy.

Článek 24.

1. Občané smluvních stran používající společných cest a stezek podléhají právním předpisům svého státu.

2. Pohraniční a celní orgány smluvních stran mohou při výkonu služby na společných cestách a stezkách žádat předložení průkazu totožnosti od všech osob, které těchto cest a stezek používají.

3. Dopustí-li se občan jedné ze smluvních stran používající společné cesty nebo stezky nezákonného jednání podle právních předpisů svého státu, mohou jej orgány uvedené v odstavci 2 zadržet a zajistit věci, které byly předmětem nebo sloužily ke spáchání nezákonného jednání.

4. Občané smluvních stran zadrženi na společných cestách a stezkách podle odstavce 3 budou předáni orgánům svého státu. Současně se zadrženy mi občany se předají věci, které měli v době zadrženi u sebe s výjimkou nezákonně získaných platebních prostředků té smluvní strany, jejichž orgány byli zadrženi.

5. V případě zadrženi občanů smluvních stran v okamžiku společného nezákonného jednání orgán provádějící zadrženi předá zadrženi ho občana druhé smluvní strany spolu s věcmi, které má u sebe, orgánům jeho státu. Předání nepodléhají ty věci, které byly předmětem nebo sloužily ke spáchání nezákonného jednání a nezákonně získané platební prostředky té smluvní strany, jejíž orgány provedly zadrženi.

6. Předání osob zadrženiých podle odstavce 4 a 5 je třeba uskutečnit do čtyřiceti osmi hodin od okamžiku zadrženi.

HLAVA V

Používání železnic, silnic, vodních cest a jiných zařízení sloužících dopravě, jimiž probíhají státní hranice nebo jež jsou jimi přefaty.

Článek 25.

1. Provoz na železnicích, silnicích, vodních cestách a jiných zařízeních sloužících dopravě, jimiž probíhají státní hranice nebo jež jsou jimi přefaty a na vyznačených hraničních přechodech upravují zvláštní smlouvy, které rovněž upravují otázky jejich údržby a obnovy.

2. V místech kde jsou státní hranice přefaty ve smyslu odstavce 1, umísťují příslušné orgány každé smluvní strany na svém území zábrany (závory), nebo zvláštní znaky a udržují je v náležitém stavu.

HLAVA VI

Zemědělství, lesní hospodářství, rybolov a myslivost.

Článek 26.

1. Na pozemcích přiléhajících ke státním hranicím hospodaří každá smluvní strana tak, aby nezpůsobila škody hospodářství druhé smluvní strany; zejména použije vhodných prostředků, aby zabránila hromadnému výskytu nemocí lidí, zvířat, rostlin a hromadnému výskytu polních a lešních škůdců. Příslušné orgány smluvních stran poskytují si při tom vzájemnou pomoc.

2. Właściwe organy Umawiającej się Strony, na której terytorium powstał pożar lasu w pobliżu granicy państwowej, wykorzystują wszelkie możliwe środki w celu umiejscowienia i ugaszenia pożaru oraz niedopuszczenia do jego rozprzestrzenienia się przez granicę państwową. W przypadku niebezpieczeństwa przerzucenia się pożaru lasu przez granicę państwową organy te zawiadomią niezwłocznie właściwe organy drugiej Umawiającej się Strony, aby można było zastosować odpowiednie środki w celu umiejscowienia pożaru.

Artykuł 27

1. Osoby zamieszkałe na terytorium jednej z Umawiających się Stron mogą łowić ryby na granicznych ciekach wodnych aż do linii granicy, przestrzegając obowiązujących przepisów Państwa, z którego terytorium dokonują połowów.

2. Połów ryb dozwolony jest w zasadzie w porze dziennej, od wschodu do zachodu słońca. Łowienie ryb w porze nocnej może się odbywać jedynie po uzgodnieniu z organami ochrony granic.

3. Rybolówstwo i ochronę ryb w granicznych ciekach wodnych reguluje odrębna umowa.

Artykuł 28

1. Właściwe organy Umawiających się Stron uzgadniają w razie potrzeby sprawę dotyczącą ochrony zwierzyny łownej i grzebiącego dzikiego ptactwa oraz równoczesnych okresów zakazu polowania na poszczególnych odcinkach granicy państwowej.

2. Organy ochrony granic Umawiających się Stron zawiadamiają się o czasie i miejscach polowań z użyciem broni palnej, organizowanych w pobliżu granicy państwowej.

3. W czasie polowania zabronione jest strzelanie lub ściąganie zwierzyny łownej i grzebiącego dzikiego ptactwa na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Rozdział VII

Postanowienia ogólne.

Artykuł 29

Umawiające się Strony zawiadomią się w drodze wymiany not, które organy będą właściwe w rozumieniu niniejszej Umowy. Wymiana not powinna nastąpić w ciągu 90 dni, licząc od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 30

Właściwe naczelné organy Umawiających się Stron mogą zawierać porozumienia niezbędne dla wykonywania niniejszej Umowy.

Artykuł 31

Wspólne postanowienia głównych pełnomocników granicznych i ich zastępców, jak również pełnomocników granicznych i ich zastępców obowiązują od chwili podpisania, o ile nie stanowi się inaczej.

Artykuł 32

1. Każda Umawiająca się Strona pokrywa wydatki związane z przeprowadzaniem na swoim terytorium spotkań i konferencji granicznych, o których mowa w artykule 16.

2. Příslušné orgány smluvní strany, na jejímž území vznikl lesní požár v blízkosti státních hranic, použijí všech možných opatření, aby požár lokalizovaly a uhasily a zabránily jeho rozšíření přes státní hranice. Vznikne-li nebezpečí, že lesní požár se rozšíří přes státní hranice, tyto orgány uvědomí bezodkladně příslušné orgány druhé smluvní strany, aby bylo možno použít vhodných prostředků k lokalizaci požáru.

Článek 27.

1. Osoby bydlící na území jedné ze smluvních stran mohou lovit ryby v hraničních vodách až po hraniční čáru, přičemž musí dodržovat platné předpisy státu, z jehož území loví.

2. Lovení ryb je dovoleno zásadně ve dne, od východu do západu slunce. Lovení ryb v noci se může provádět jen se souhlasem pohraničních orgánů.

3. Rybolov a ochrana ryb v hraničních vodách se upraveduje zvláštní smlouvou.

Článek 28.

1. Příslušné orgány smluvních stran se v případě potřeby dohodnou o otázkách týkajících se ochrany spárkaté a pernaté zvěře, jakož i o současně probíhajících obdobích zakazu lovu na jednotlivých úsecích státních hranic.

2. Pohraniční orgány smluvních stran se uvědomí o době a místech, kde budou pořádaný v blízkosti státních hranic hony s použitím střelných zbraní.

3. Při honech je zakázáno střílet nebo honit spárkatou a pernatou zvěř na území druhé smluvní strany.

HLAVA VII

Společná ustanovení.

Článek 29.

Smluvní strany se uvědomí výměnou not, které orgány budou příslušné ve smyslu této smlouvy. Výměna not se uskuteční do devadesáti dní ode dne účinnosti této smlouvy.

Článek 30.

Příslušné ústřední orgány obou smluvních stran mohou uzavírat dohody potřebné k provádění této smlouvy.

Článek 31.

Společná rozhodnutí hlavních hraničních zmocněnců a jejich zástupců, hraničních zmocněnců a jejich zástupců nabývají platnosti podpisem, pokud v nich není stanoveno jinak.

Článek 32.

1. Každá smluvní strana hraří náklady na hraniční schůzky a jednání ve smyslu článku 16 uskutečněné na svém území.

2. Wydatki związane z czynnościami ekspertów, powołanych przez pełnomocników granicznych, jak również ich personelu pomocniczego pokrywa Umawiająca się Strona, która ich powołała.

3. Wydatki związane z czynnościami, o których mowa w artykułach 7, 8 i 11 ustęp 5, dokonywanymi przez ekspertów i ich personel pomocniczy pokrywa Umawiająca się Strona, która ich delegowała.

Rozdział VIII

Postanowienia końcowe.

Artykuł 33

Umowa niniejsza podlega ratyfikacji i wejdzie w życie w dniu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która odbędzie się w Warszawie.

Artykuł 34

Umowa niniejsza zawarta jest na okres pięciu lat; ulega ona każdorazowo przedłużeniu na dalsze pięcioletnie okresy, jeżeli żadna z Umawiających się Stron nie wypowie jej w drodze notyfikacji na sześć miesięcy przed upływem danego okresu pięcioletniego.

Umowę niniejszą sporządzono w Pradze, dnia 2 grudnia 1967 roku, w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i czeskim, przy czym obydwie teksty mają jednakową moc.

Na dowód czego wyżej wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszą Umowę i opatrzili ją pieczęciami.

Z upoważnienia
Rady Państwa Polskiej
Rzeczypospolitej Ludowej

Z upoważnienia
Prezydenta Czechosłowackiej
Republiki Socjalistycznej

Grzegorz Korczyński

Indřich Thon

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadcza, że jest ona przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie, dnia 3 maja 1969 r.

Minister Spraw Zagranicznych: w z. J. Winiewicz

2. Náklady souvisící s činností expertů, povolávaných hraničními zmocněnci, a pomocného personálu hradí smluvní strana, která je povolala.

3. Náklady, souvisící s činností odborníků a jejich pomocného personálu, předvídanou v článku 7, 8 a v článku 11 odstavci 5, hradí smluvní strana, která je vysílá.

HLAVA VIII

Závěrečná ustanovení.

Článek 33.

Tato smlouva podléhá ratifikaci a vstoupí v platnost dnem výměny ratifikačních listin, které budou vyměněny ve Varšavě.

Článek 34.

Tato smlouva se uzavírá na dobu pěti let a její platnost se prodlužuje vždy o dalších pět let, dokud ji žádná ze smluvních stran písemně nevypoví šest měsíců před uplynutím pětiletého období platnosti.

Dáno v Praze dne 2 prosince 1967 ve dvou vyhotoveních každé v jazyce polském a českém, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Na důkaz toho zmocněnci smluvních stran tuto smlouvu podepsali a opatřili ji pečeti.

Za Polskou
Lidovou republiku

Za Československou
socialistickou republiku

Grzegorz Korczyński

Indřich Thon

Przewodniczący Rady Państwa: *M. Spychalski*

L.S.